



**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(МКІП)**

вул. Івана Франка, 19, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 235-32-57, тел. (044) 235-23-78
E-mail: info@mkip.gov.ua, web-site: <http://mkip.gov.ua/> код згідно з ЄДРПОУ 43220275

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

**Головам обласних
державних адміністрацій**

Щодо функціонування закладів культури

У 2020 році реформа адміністративно-територіального устрою України дійшла до свого завершального етапу, який передбачає ліквідацію старих районів (у т.ч. районних державних адміністрацій) і створення нових укрупнених районів, а також «покриття» всієї території України об'єднаними громадами відповідно до планів перспективного формування громад областей, які затверджено відповідними урядовими актами.

Разом з тим, в процесі створення нових територіальних громад та ліквідації районних державних адміністрацій ми спостерігаємо масову ліквідацію закладів культури, що є неприпустимим, адже реформа децентралізації – це в першу чергу про доступ населення до якісних послуг, зокрема і культурних, та комфортне середовище проживання для громадян.

Відповідно до підпункту 4 пункту 6¹, підпункту 3 пункту 6² та абзацу четвертого пункту 10 розділу V Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

- сформована територіальна громада є правонаступником усього майна, прав та обов'язків розформованої територіальної громади;
- **районна рада**, яка представляє спільні інтереси територіальних громад новоутвореного району, з дня набуття нею повноважень є **правонаступником всього майна, прав та обов'язків** районних рад, які представляли спільні інтереси територіальних громад ліквідованих районів, території яких включені до складу новоутвореного району;
- **правонаступник районної ради** району, ліквідованого Верховною Радою України, після припинення відповідних районних рад як юридичних осіб, але **не пізніше 1 липня 2021 року, зобов'язаний передати у комунальну власність територіальних громад усі об'єкти спільної власності територіальних громад**

району, які знаходяться на території цих територіальних громад, відповідно до розмежування видатків між бюджетами, встановлених Бюджетним кодексом України.

Відповідно до підпункту 1 пункту 18 розділу I Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (прийняття від 17.09.2020 № 907-IX) фінансування на районні заклади культури не буде передбачено у відповідних бюджетах районного рівня.

Однак це не є підставою для прийняття рішення районними радами про ліквідацію районних закладів культури, оскільки відповідно до підпункту 14 пункту 51 розділу I Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (прийняття від 15.12.2020 № 1081-IX) «...районні ради здійснюють передачу із спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст у власність сільських, селищних, міських територіальних громад установ та закладів, розташованих на їхній території, відповідно до розмежування видатків між бюджетами, визначеного цим Кодексом. З 1 січня 2021 року видатки на функціонування зазначених установ і закладів плануються та здійснюються з бюджетів таких територіальних громад».

Таким чином, районні державні адміністрації відповідно до законодавства не мають права ліквідувати районні заклади культури і зобов'язані передати їх на баланс територіальної громади, на території якої вони знаходяться, а відповідні місцеві ради не можуть відмовитися прийняти у комунальну власність територіальних громад такі заклади.

Виключно після завершення процедури передачі закладів, у разі прийняття рішення про необхідність ліквідації чи реорганізації зазначених закладів, відповідно до частини третьої статті 22 Закону України «Про культуру» до МКІП має звернутися територіальна громада, якій будуть передані ці заклади культури.

У своїх зверненнях до МКІП щодо необхідності ліквідації чи реорганізації зазначених закладів територіальні громади повинні надати вичерпну інформацію про:

- причини необхідності і доцільності реорганізації або ліквідації закладу культури;
- дотримання вимог, визначених Нормативами забезпечення населення клубними закладами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 12 листопада 1998 р. № 1775, Державного стандарту надання безоплатних послуг клубними та бібліотечними закладами державної та комунальної форм власності, затвердженого наказом Міністерства культури України від 15 жовтня 2013 р. № 983, та Державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 р. № 72;
- кількість штатних одиниць, які зберігаються та/або скорочуються;
- передачу майна, в тому числі бібліотечних фондів, а у випадку клубних закладів також інформацію про кількість аматорських колективів, які функціонують на базі закладу, та за рахунок якого закладу буде забезпечено їх подальше функціонування;

- заклад, на базі якого будуть надаватися відповідні культурні послуги жителям населеного пункту, де ліквідується заклад культури;
- відстань від центру населеного пункту, в якому ліквідується заклад культури, до закладу культури на базі якого будуть обслуговуватися жителі населеного пункту, в якому ліквідується заклад культури;
- рішення засновника про реорганізацію або ліквідацію закладу (копія відповідного рішення);
- контакти відповідальної особи, з якою МКІП може зв'язатись для уточнення деталей та прийняття виваженого рішення.

Альтернативою розгалуженим мережам клубних закладів, музеїв чи бібліотек можуть стати багатофункціональні заклади культури – центри культурних послуг (далі – ЦКП).

В рамках проведеного в 2020 році репрезентативного всеукраїнського опитування «Культурні практики та культурна інфраструктура України» проаналізовано потенційну зацікавленість громадськості в користуванні ЦКП, призначеними одночасно і для дітей, і для дорослих. За даними цього опитування, 81% респондентів ставляться позитивно до ідеї концентрації в одному місці (просторі) додаткових можливостей (в частині змістовного наповнення та організації взаємодії) для культурної залученості різних соціально-демографічних груп населення, що зробить життя жителів громад якіснішим і наповненим культурним досвідом. Так, до основного переліку бажаних змістовних модулів респонденти віднесли: молодіжний центр, театр (для дорослих і дітей), розваги по типу гумористичних концертів, музичних концертів, ігрові зали та інші розважальні послуги, музей, бібліотеку (для дорослих і дітей) тощо.

04.11.2020 у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про культуру» щодо загальних засад надання населенню культурних послуг» (реєстр. № 4318), підготовлений спільно Комітетом Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики та МКІП, та спрямований на створення правових підстав для формування ефективної системи гарантування дотримання культурних прав та потреб населення (незалежно від місця проживання та соціального статусу) щодо отримання якісних і доступних культурних послуг. Відповідно до даного законопроекту «Центр культурних послуг – це багатофункціональний заклад культури, що має зручне розташування для відвідування жителями територіальної громади/сусідніх територіальних громад, забезпечений кваліфікованими кадрами, має сучасну матеріально-технічну базу та спроможний забезпечувати надання комплексу культурних послуг, консультаційної, інформаційної, допомоги, доступ до користування приміщеннями та обладнанням для творчості, неформального навчання та спілкування жителів територіальної громади з урахуванням чисельності, вікового, статевого, національного, соціального, галузевого складу населення».

Після схвалення цього законопроекту заплановано внесення відповідних змін до Бюджетного кодексу України. Наразі МКІП у співпраці з Мінрегіоном працює над розробкою архітектурної складової - створенням моделей ЦКП, а також над

розробленням організаційно-управлінської складової забезпечення їх ефективного функціонування. Базова модель ЦКП додається.

Звертаємо увагу, що Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (прийняття від 15.12.2020 № 1082) передбачено субвенцію у розмірі 200 млн. грн з державного бюджету місцевим бюджетам на створення ЦКП за рахунок спеціального фонду Державного бюджету України на 2021 рік, а саме за рахунок плати за ліцензії на провадження діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей. Порядок та умови надання у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення ЦКП культурних послуг наразі розробляється МКІП відповідно до частини другої статті 97 Бюджетного кодексу України.

Крім того, з метою підвищення ефективності управління культурою на місцевому рівні, попередження безпідставного скорочення базової мережі закладів культури, знищення об'єктів культурної спадщини та зниження якості культурних послуг, що надаються населенню, а також на виконання завдання 1 Плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи забезпечення населення культурними послугами, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 355, МКІП розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Мінімальних державних соціальних стандартів забезпечення громадян культурними послугами». Проектом акта пропонується затвердити **мінімальні стандарти забезпечення громадян культурними послугами**, які визначають базовий набір культурних послуг, критерії та показники виконання цих стандартів, а також вимоги до приміщень та обладнання закладів культури, що надають базові культурні послуги, **в тому числі і щодо організації мереж клубних закладів, бібліотек, мистецьких шкіл, закладів кіномережі**. Проект акта пройшов громадське обговорення в період з 16 вересня 2020 р. по 01 жовтня 2020 р. включно, погодження з центральними органами виконавчої влади та асоціаціями органів місцевого самоврядування та найближчим часом буде направлений до Мін'юсту та НАЗК для проведення правової та антикорупційної експертизи.

Зауважимо, що **територіальні громади отримують 60% від податку на доходи фізичних осіб та мають частину цих коштів спрямовувати на підтримку закладів культури**, а відповідно до пункту 5 частини першої статті 4 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» **якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання** – це є однією з головних ідей реформи децентралізації загалом. Адже всі жителі України повинні мати доступ до однаково якісного рівня послуг не залежно від їх місця проживання.

Додатково варто наголосити на неприпустимості закриття мистецьких шкіл у об'єднаних громадах. Відповідно до Порядку реалізації експериментального проекту щодо проведення шокварталу моніторингу та оцінки ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 35, **кількість дітей шкільного віку, охоплених початковою мистецькою освітою у**

мистецьких школах, є одним з критеріїв за якими оцінюється ефективність діяльності голів обласних державних адміністрацій.

У зв'язку з вище викладеним МКП висловлює гостру стурбованість і обурення ситуаціями, які склалися, та наголошує на необхідності виконання обласними державними адміністраціями своїх безпосередніх обов'язків з нагляду за неухильним дотриманням законодавства.

Просимо поширити дану інформацію серед районних державних адміністрацій та територіальних громад області та вжити вичерпних заходів для недопущення подальшого порушення районними радам та територіальними громадами законодавства.

Додаток на 5 арк.

З повагою
Міністр

Олександр ТКАЧЕНКО